

07/11/2024

Co-CREAt: estratègies per fomentar la creativitat i la cocreació

Investigadors de la Facultat de Ciències de l'Educació de la UAB han desenvolupat el projecte Co-CREAt, sobre emprenedoria i la metodologia de l'Aprenentatge Basat en Reptes (ABR) a la Universitat, per fomentar l'actitud emprenedora entre l'alumnat. El projecte ha permès incorporar activitats de creativitat, cocreació i esperit emprenedor a les diverses titulacions de grau i màster.

iStock/EINariz

Els constants canvis socials, tecnològics i ambientals dels últims anys obliguen a repensar l'orientació, les funcions i el sentit de l'Educació Superior. Els futurs estudiants graduats hauran de respondre a realitats incertes i encara desconegudes. En aquest escenari, les institucions universitàries tenen la responsabilitat de promoure el desenvolupament de les competències necessàries perquè l'alumnat sigui capaç d'exercir una ciutadania activa, dins i fora de l'àmbit professional. Aquí adquireix rellevància la competència emprenedora tal com reconeixen diferents governs i organismes nacionals i internacionals, així com diferents sectors socials que la perceben com a indispensable per a afrontar els reptes d'un futur complex i incert. La Recomanació del Consell d'Europa sobre les competències clau (DOUE, 2018) estableix la importància de promoure la mentalitat emprenedora i anima als Estats membres a pensar en fomentar la competència emprenedora, la creativitat i el sentit d'iniciativa, especialment entre el jovent.

La formació en emprenedoria ha de procurar el desenvolupament personal i social de l'alumnat, possibilitant que, entre altres aspectes, pugui: adquirir habilitats per tenir bones relacions amb els altres; expressar la seva creativitat suggerint solucions a problemàtiques; aprendre a reflexionar sobre les pròpies fortaleeses, interessos i aspiracions; adoptar una actitud positiva i ser proactiu, convertint les idees en accions; mostrar resiliència davant la gestió de les adversitats; comunicar les seves idees a una gama àmplia d'audiències; i contribuir a la comunitat des d'una ciutadania activa i responsable. La formació en emprenedoria es distingeix per ser experiencial (aprenentatge a través de l'experiència viscuda en primera persona), creadora de valor (creant quelcom de valor per als altres i en contextos de la vida real), col·laborativa (compartint idees amb els altres per aconseguir reptes comuns) i multidisciplinària (compartint coneixements i habilitats de qui treballa en disciplines diferents). Aquesta formació ha de contribuir a que l'alumnat sigui competent, estigui altament qualificat i millor preparat per al seu futur professional.

En aquest marc, l'Aprenentatge Basat en Reptes (ABR) és una proposta metodològica que permet a l'alumnat aplicar els seus coneixements per avaluar i solucionar problemes o reptes reals, considerant les diferents opcions disponibles i creant solucions sostenibles en el temps. Amb la pretensió d'aprendre a gestionar els reptes, l'ABR es pot incorporar als estudis universitaris per vehicular reptes locals i globals, alhora que s'aprofiten les habilitats i coneixements adquirits per l'alumnat i es desenvolupen les seves competències emprenedores. En l'ABR l'estudiantat treballa en grups col·laboratius i aprofita la potencialitat de les tecnologies en la resolució dels reptes. El professorat facilita estructura, suport, supervisió i eines per operar amb èxit, a la vegada que garanteix l'autonomia suficient a l'alumnat per a facilitar la creativitat, la inspiració i l'autoregulació.

El projecte Co-CREAt se suma a les diverses iniciatives ja existents sobre emprenedoria i ABR a la Universitat Autònoma de Barcelona focalitzant-se, especialment, en dos aspectes claus: la creativitat i la cocreació. El propòsit del projecte és contribuir a fomentar l'actitud emprenedora entre l'alumnat de la Facultat de Ciències de l'Educació.

Una primera aproximació a l'anàlisi de la intenció emprenedora de l'alumnat de la Facultat de Ciències de l'Educació ens mostra com la intenció intraprenedora dels futurs professionals de l'educació (ex., generar noves idees i propostes dins de la seva organització o centre laboral) és clarament superior ($m=5,23$) que l'emprenedora, associada a la creació d'iniciatives empresarials ($m=3,31$). En aquesta mateixa línia, la intenció o sensibilitat cap una emprenedoria més social (ex., interès en dirigir una iniciativa amb resultats favorables per a la societat i el medi ambient) mostra també valors força elevats ($m=5,5$). Finalment, d'entre totes les competències analitzades (i.e., reconeixement d'oportunitats, avaluació d'oportunitats, gestió del risc, visió de futur, perseverança, creativitat, creació de valor, resiliència), la gestió del risc ($m=5,17$) i la visió de futur ($m=5,03$) és la que els futurs professionals de l'educació percebem com a més desenvolupades.

El projecte Co-CREAt ha servit al professorat de la Facultat de Ciències de l'Educació per incorporar activitats de creativitat, cocreació i esperit emprenedor a les diverses titulacions de grau i màster. Per fer-ho, s'han aplicat diverses estratègies, partint de les bases iniciades al projecte D-EMIND (<https://www.demind.eu/>). El projecte ofereix un recull d'aquestes estratègies i activitats en una guia disponible al Dipòsit Digital de Documents on s'expliquen 39 estratègies categoritzades per les esferes d'aprenentatge i les fases del procés de creació que ajudaran el professorat universitari a seleccionar aquella més convenient per a la seva aplicació (<https://ddd.uab.cat/record/298865>).

Després de l'aplicació d'algunes d'aquestes estratègies en activitats a l'aula, el professorat del projecte ha reflexionat al voltant de la planificació de l'activitat, la posada en pràctica i l'impacte posterior. Així, s'han analitzat els punts claus per a la tria de l'estratègia, les problemàtiques sorgides durant la seva posada en pràctica i les adaptacions i solucions adaptades i com aquesta ha ajudat el desenvolupament del treball i l'obtenció dels objectius establerts amb la planificació de l'activitat. Així, el projecte ha desenvolupat 16 fitxes d'autoreflexió que poden ajudar el professorat universitari d'altres disciplines a incorporar activitats que fomentin la creativitat, l'esperit emprenedor i la cocreació.

Co-CREAt té la seva continuació amb un nou projecte centrat específicament en la posada en pràctica de l'Aprenentatge Basat en Reptes: Re-CREAT. Aquest nou projecte es vincula directament a les proves pilot que s'estan fent a la UAB per a l'aplicació d'aquesta metodologia a la Universitat i pretén analitzar els riscos i potencialitats de l'Aprenentatge Basat en Reptes a l'Educació Superior.

David Rodríguez-Gómez; Cristina Mercader

CRIEDO (Centre de Recerca i Estudis pel Desenvolupament Organitzatiu), Departament de Pedagogia Aplicada

Universitat Autònoma de Barcelona

david.rodriguez.gomez@uab.cat; cristina.mercader@uab.cat

Referències

- Arroyabe, M. F., Schumann, M., & Arranz, C. F. (2022). «Mapping the entrepreneurial university literature: a text mining approach». *Studies in Higher Education*, 47(5), 955-963.
- DOUE. (2018). Recomendación del Consejo relativa a las competencias clave para el aprendizaje permanente. *Diario Oficial de la Unión Europea*, 2018/C 189/01.
- Gallagher, S. E., & Savage, T. (2020). «Challenge-based learning in higher education: an exploratory literature review». *Teaching in Higher Education*, 1-23.

[View low-bandwidth version](#)